



ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011, тел./факс (044) 239-76-40
E-mail: inform@drs.gov.ua, Сайт: www.drs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 39582357

від _____ № _____ на № _____ від _____ 20__ р.

РІШЕННЯ

про відмову в погодженні проекту регуляторного акта

Державна регуляторна служба України відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» розглянула проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» (далі - проект постанови), а також документи, що додаються до нього, подані листом Міністерства енергетики України від 11.08.2020 № 26/1.1-7.3-18412.

За результатами проведеного аналізу проекту постанови та аналізу регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон про регуляторну політику), Державна регуляторна служба України

встановила:

проектом постанови пропонується внести зміни до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2018 року № 867, з метою забезпечення конкурентоспроможної ціни, стабільності, доступності природного газу, підтримання належного рівня безпеки постачання природного газу споживачам в умовах перехідного періоду реформування ринку природного газу.

Згідно з приписами, Закону про регуляторну політику та Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (далі – Методика) аналіз регуляторного впливу (далі - АРВ) – це інформативно-аналітичний документ, який дає систематизовану оцінку регулюванню та містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття відповідного регуляторного акта; аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання,

РІШЕННЯ № 489 від 17.08.2020

Запоровська Інна Сергіївна



громадян та держави; обґрунтування відповідності проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики.

Натомість АРВ розробником проекту постанови підготовлений за формально-декларативним принципом, без наявності усієї необхідної інформації, передбаченої Законом про регуляторну політику та Методикою, що в свою чергу, не доводить відповідність проекту постанови принципам державної регуляторної політики.

Зокрема, розробником не визначено проблему, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, не оцінено її важливість та масштаб. Наприклад, як вбачається з Розділу I АРВ, з 01 серпня 2020 року, в частині постачання природного газу населенню, втратила чинність постанова Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2018 року № 867 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» (далі – Постанова № 867), яка покладала спеціальні зобов'язання (ПСО) щодо продажу газу населенню за фіксованою ціною, отже, НАК «Нафтогаз України» звільняється від зобов'язань здійснювати обов'язковий продаж газу газопостачальним підприємствам, які мають договори на постачання природного газу населенню. При цьому змін потребують окремі пункти вищезгаданої Постанови № 867.

Зазначене не доводить доцільність виключення окремих положень Постанови № 867 та не дозволяє встановити практичну необхідність та нагальність прийняття запропонованого проектом постанови механізму державного регулювання.

Розробником вчергове не наведені аналітичні показники стану ринку природного газу в Україні, які б доводили існування проблеми на ньому, що потребують свого вирішення. При цьому беручи до уваги предмет регулювання – не проведений аналіз платіжної дисципліни усіх заінтересованих сторін ринку, а також не проаналізований та не наведений характер наслідків для держави, населення та відповідних суб'єктів господарювання, що підтверджували б доцільність скасування застосування механізму ПСО при постачанні природного газу після прийняття проекту постанови та внесення остаточних змін у законодавстві.

Загалом розробником не проведений актуальний аналіз стану постачання природного газу в Україні, що підтверджував би необхідність скасування застосування механізму ПСО та доводив готовність України до лібералізації відносин при постачанні природного газу, у тому числі шляхом: доведення достатнього рівня конкуренції в сегментах постачання природного газу населенню та підприємствам теплокомуненерго (далі - ТКЕ); визначення ситуації за якої були виявлені підтвердження існування належних передумов для появи та розвитку досконалої конкуренції в цілому та в регіонах; визначення задовільної дисципліни під час встановлення засобів обліку газу; відсутність заборгованості населення та ТКЕ тощо.

Також, приймаючи до уваги метод визначення та спосіб аналізу проблеми, фактично є ситуація, за якої у Розділі II АРВ не встановлено чітко визначених



цілей державного регулювання, що безпосередньо пов'язані із розв'язанням заявленої проблеми або декількох проблем одночасно, та які показники заплановано досягнути за результатами прийняття відповідного регуляторного акта.

Так, головним розробником викладено ціль впровадження відповідного регулювання без лаконічно сформованого результату, без використання термінології, яка б вказувала на завершеність процесу (зменшити, збільшити, організувати тощо), та без застосування вимірjuвальних якісних, кількісних та часових показників одночасно, а тому необхідність та вагомість прийняття запропонованого проекту постанови не є доведеною.

У розділі III «Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей» розробник обмежився формальним описом вигод і витрат держави, населення та суб'єктів господарювання від застосування обраних альтернатив, характеристика яких не розкриває зміст, характер впливу та переваги запропонованого проектом постанови механізму державного регулювання.

Водночас в АРВ розробником не наведено жодних аналітичних даних та/або розрахунків витрат держави, населення, суб'єктів господарювання, яких вони зазнають, як внаслідок впровадження проекту постанови, так і внаслідок застосування альтернативних способів досягнення цілей, у тому числі із застосуванням відповідних додатків до Методики, що підтверджували б економічну доцільність обраного способу.

Також, вважаємо, що розробником досліджені не всі можливі альтернативні способи вирішення проблем, адже поряд із «Прийняттям проекту постанови» та «Залишенням існуючої ситуації без змін» доцільно дослідити варіант поступової відміни механізму застосування ПСО в середньостроковій перспективі (3-5 років), який дозволив би дослідити та вирішити існуючі проблеми постачання та споживання природного газу; змодельовати ситуацію щодо пошуку та встановлення оптимальних способів задоволення потреб соціально незахищених верств населення; підготувати ринок постачання природного газу до ринкових умов господарювання; вжити заходів щодо забезпечення готовності та обізнаності споживачів з новими правилами постачання природного газу, його обліку та інше.

Загалом розробником не досліджені та не змодельовані ситуації використання різних умов постачання природного газу, пов'язані із застосуванням або відміною застосування механізму ПСО шляхом проведення прогностичної оцінки динаміки зміни ціни природного газу для населення та ТКЕ, (для прикладу, на опалювальний сезон 2020/2021), варіантів зміни націнки постачальників газу, зміни тарифу на транспортування та розподіл тощо.

Вважаємо, що вивчення та аналіз вищенаведених показників дозволить адекватно та з допомогою фінансово-економічного обґрунтування здійснити відбір найбільш ефективного механізму постачання природного газу, а також змодельовати прогностичну ситуацію наслідків застосування альтернативних способів вирішення проблем.

З огляду на вищевказане, факт відсутності належним чином проведеного аналізу запропонованих альтернатив не дозволяє оцінити наскільки обраний



розробником спосіб державного втручання відповідає проблемі, що потребує врегулювання, та наскільки його застосування буде ефективним для її вирішення.

Розділ IV АРВ до проекту постанови фактично не містить конкретної інформації щодо очікуваних результатів прийняття запропонованого регуляторного акта. Аналіз вигод та витрат не показує соціальну і економічну доцільність запропонованого регулювання, не дозволяє зробити висновок про вплив, який може мати регуляторний акт на інтереси різних груп, а також не має кількісної та якісної оцінки порівняння вигод від запровадження запропонованого проектом постанови регулювання з витратами, які понесуть суб'єкти господарювання, як наслідок АРВ не доводить адекватність, доцільність та ефективність відповідного регулювання.

Одночасно, в порушення вимог Закону про регуляторну політику та Методики, у Розділі V не наведений опис дієвих механізмів дії запропонованого регуляторного акта, які безпосередньо мають призвести до розв'язання існуючої та визначеної розробником проблеми, а також заходів, які забезпечать розв'язання проблеми, та які не повинні бути пов'язані з прийняття проекту постанови, а розкривати механізм державного регулювання по суті.

Також розробником не дотримано вимог Закону та Методики в частині визначення показників результативності дії регуляторного акта.

Зокрема розробник у Розділі VIII АРВ до проекту постанови, замість визначеної кількості основних та додаткових показників обмежився лише трьома основними серед тих, які визначені законодавством.

Відтак, поза увагою головного розробника залишилися, як мінімум, такий обов'язковий показник результативності, як надходження до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта, і це незважаючи на те, що він є головним системоутворюючим показником в контексті проблематики та характеру проблеми саме цього проекту регуляторного акта.

Зазначене не дозволить в подальшому об'єктивно оцінити, наскільки обраний розробником спосіб державного втручання відповідає проблемі, що потребує врегулювання, та наскільки його застосування буде ефективним для її вирішення.

Підсумовуючи зазначене, за результатами розгляду положень проекту постанови та аналізу його регуляторного впливу, встановлено, що проект розроблено без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики: доцільності, адекватності, ефективності, збалансованості, визначених статтею 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», а також вимог статті 8 цього Закону про регуляторну політику в частині підготовки АРВ з урахуванням вимог Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (із змінами).



Керуючись частиною четвертою статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України

вирішила:

відмовити в погодженні проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу».

**Т. в. о. Голови Державної
регуляторної служби України**



Олег МІРОШНІЧЕНКО

